



## MØTEINNKALLING

---

**Utvalg:** Valgnemnda  
**Møtested:** Formannskapssalen  
**Møtedato:** 29.10.2015  
**Tid:** 15:00

---

**Gyldig forfall** meldes til sekretariatet, tlf. 32117415, Kari eller e-post [sek@ringerike.kommune.no](mailto:sek@ringerike.kommune.no)

### SAKSLISTE NR 5

<b>Saksnr.</b>	<b>Arkivsaksnr.</b>	<b>Tittel</b>
12/15	15/8733	Kjønnsbalanse i hovedkomite for miljø og areal og kontrollutvalget - valg
13/15	15/8734	Valg til KS Fylkesmøte

Ringerike kommune, 22.10.2015

KJELL B. HANSEN  
LEDER

**Kjønnsbalanse i hovedkomite for miljø og areal og kontrollutvalget - valg**

Arkivsaksnr.: 15/8733

Arkiv: 033

<b>Saksnr.:</b>	<b>Utvalg</b>	<b>Møtedato</b>
10/15	Valgnemnda	20.10.2015
12/15	Valgnemnda	29.10.2015
/	Kommunestyret	29.10.2015

**Forslag til vedtak:**

Vedtak i KS møte 15. oktober 2015 underkjennes i forhold til valg av Kontrollutvalget og Hovedkomite for Miljø og areal. Medlemmer til disse organene må velges på nytt i KS møte den 29. oktober 2015.

**Innledning / bakgrunn**

I konstituerende KS møte den 15. oktober ble det foretatt valg blant annet til Hovedkomite for Miljø og areal og for Kontrollutvalget. Under dagsorden i KS møtet viste ordfører til at innleverte listeforslag var gjennomgått av rådmann ved kommuneadvokaten. Ordfører gjorde oppmerksom på at valglistene ikke syntes å oppfylle kravet til kjønnsmessig balanse for Kontrollutvalget og for Hovedkomiteen for Miljø og areal.

Dette ble gjentatt under møtet i KS i forbindelse med valg til ovennevnte organer.

KS gjennomførte valg til Kontrollutvalget og valg av Hovedkomite for Miljø og areal som ikke tilfredstilte kravet til kjønnsmessig balanse etter kommunelovens § 36 nr. 2.

**Juridiske forhold**

Kommuneloven § 36 nr. 2 setter krav til kjønnsmessig balanse. Det er gjort et unntak fra hovedregelen: *Ved valg til folkevalgte organer som etter lov bare består av medlemmer av kommunestyre eller fylkesting og ved valg av arbeidsutvalg for folkevalgte organer, skal disse reglene følges så langt det er mulig.* Formannskapet er det organ hvor denne unntaksbestemmelsen kommer til anvendelse.

Spørsmålet blir om unntaksbestemmelsen også kommer til anvendelse ved valg av medlemmer til øvrige utvalg/komiteer i Ringerike kommune. Hovedkomiteen for Miljø og areal har hjemmel i kommuneloven § 10. Dette er en komite som kommunestyret når som helst kan omorganisere eller nedlegge. Komiteen er derfor ikke et arbeidsutvalg for KS. Hovedregelen om kjønnsmessig balanse i kommuneloven § 36 nr. 2 kommer derfor til anvendelse.

Når det gjelder Kontrollutvalget er dette hjemlet i kommuneloven § 77 nr. 1. Dette utvalget er ikke et arbeidsutvalg for KS og utvalget skal etter lov ikke bare bestå av medlemmer av

KS. Kravet om kjønnsmessig balanse etter kommuneloven § 36 nr. 2 kommer derfor til anvendelse. Dette fremkommer også klart fra et skriv som er sendt kommunene fra Forum for kontroll og tilsyn (FKT), se vedlegg.

### **Rådmannens vurdering**

Dersom et folkevalgt organ trer i funksjon med ulovlig sammensetning, vil utgangspunktet og hovedregelen være at vedtak som treffes er ugyldig. Kontrollutvalget og Hovedkomite for Miljø og areal må derfor velges på nytt.

I Kontrollutvalget skal hvert kjønn være representert med minst to medlemmer. I Hovedkomite for Miljø og areal skal hvert kjønn være representert med minst fire medlemmer.

Dersom kravet om kjønnsmessig balanse ikke kan oppfylles ved forholdsvalg kan KS i stedet vedta at valgene skal gjennomføres som avtalevalg etter bestemmelsene i kommuneloven § 38 a. Det skal da utarbeides en innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer til organet. Listen må da som helhet oppfylle kravene til kjønnsmessig balanse som er oppstilt i § 36 nr. 2. Ved valgoppgjøret rykker representanter for et underrepresentert kjønn opp så langt det er nødvendig for å oppfylle lovens krav.

### **Vedlegg**

Skriv fra Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT).

### **Lenker**

Vedlegg med stjerne og lenker er tilleggsinformasjon og trykkes ikke i papirversjon. De foreligger på Ipad og kommunens internettsider. Kontakt servicetorget ved behov for papirutskrift.

Ringerike kommune, 19.10.2015

Tore Isaksen  
rådmann

saksbehandler: Rune Erstad

**Valg til KS Fylkesmøte**

Arkivsaksnr.: 15/8734

Arkiv: 033

<b>Saksnr.:</b>	<b>Utvalg</b>	<b>Møtedato</b>
11/15	Valgnemnda	20.10.2015
13/15	Valgnemnda	29.10.2015
/	Kommunestyret	29.10.2015

**Forslag til vedtak:**

Valgnemnda foreslår følgende representanter og vararepresentanter til Kommunenes Sentralforbunds Fylkesmøte for perioden 2015 -2019:

## Representanter

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

## Vararepresentanter

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....

**Innledning / bakgrunn**

Kommunestyret skal velge representanter og vararepresentanter til Kommunenes Sentralforbunds Fylkesmøte. Ifølge Kommunenes Sentralforbund sine vedtekter § 12, velger hver kommune sine representanter med varamedlemmer på bakgrunn av folketallet pr. 1. januar det år valg til kommunestyret avholdes. Kommunens representanter velges blant de faste kommunestyrerepresentanter. Ordfører bør være blant representantene. Videre bør det velges like mange vararepresentanter som representanter pluss to ekstra (for hvert parti/gruppering).

Innbyggertallet i Ringerike kommune tilsier at det skal velges 4 representanter og 6 vararepresentanter.

### **Rådmannens vurdering**

Ifølge vedtektene kan valg til Kommunenes Sentralforbund sine organer kreves fremmet som forholdstallsvalg. Videre skal hvert kjønn, ved alle valg, være representert med minst 40 % av medlemmene.

Ringerike kommune, 19.10.2015

Tore Isaksen  
rådmann

saksbehandler: Rune Erstad

# Saksprotokoll

---

Arkivsaksnr.: 15/8733-2

Arkiv: 033

---

**Sak:** 10/15

Nyvalg av hovedkommite for Miljø og areal og kontrollutvalget

**Vedtak i Valgnemnda:**

Etter forslag fra ordfører ble det nedsatt et arbeidsutvalg bestående av gruppelederne fra alle partiene. Disse kommer med forslag til vedtak/nye lister i god tid før valgnemndas og kommunestyrets møte 29. oktober.

Arbeidsgruppens møte blir **fredag 23.10.15 kl. 15.15.**

**Behandling i Valgnemnda 20.10.2015:**

Etter forslag fra ordfører ble det nedsatt et arbeidsutvalg bestående av gruppelederne fra alle partiene. Disse kommer med forslag til vedtak/nye lister i god tid før valgnemndas og kommunestyrets møte 29. oktober.

Arbeidsgruppens møte blir **fredag 23.10.15 kl. 15.15.**

# SAKSFRAMLEGG

Valgnemnda  
Kommunestyret

---

Arkivsaksnr.: 15/8733-1

Arkiv: 033

---

## **Kjønnsbalanse i hovedkomite for miljø og areal og kontrollutvalget - valg**

### **Forslag til vedtak:**

Vedtak i KS møte 15. oktober 2015 underkjennes i forhold til valg av Kontrollutvalget og Hovedkomite for Miljø og areal. Medlemmer til disse organene må velges på nytt i KS møte den 29. oktober 2015.

### **Innledning / bakgrunn**

I konstituerende KS møte den 15. oktober ble det foretatt valg blant annet til Hovedkomite for Miljø og areal og for Kontrollutvalget. Under dagsorden i KS møtet viste ordfører til at innleverte listeforslag var gjennomgått av rådmann ved kommuneadvokaten. Ordfører gjorde oppmerksom på at valglistene ikke syntes å oppfylle kravet til kjønnsmessig balanse for Kontrollutvalget og for Hovedkomiteen for Miljø og areal.

Dette ble gjentatt under møtet i KS i forbindelse med valg til ovennevnte organer.

KS gjennomførte valg til Kontrollutvalget og valg av Hovedkomite for Miljø og areal som ikke tilfredstilte kravet til kjønnsmessig balanse etter kommunelovens § 36 nr. 2.

### **Juridiske forhold**

Kommuneloven § 36 nr. 2 setter krav til kjønnsmessig balanse. Det er gjort et unntak fra hovedregelen: *Ved valg til folkevalgte organer som etter lov bare består av medlemmer av kommunestyre eller fylkesting og ved valg av*

*arbeidsutvalg for folkevalgte organer, skal disse reglene følges så langt det er mulig.* Formannskapet er det organ hvor denne unntaksbestemmelsen kommer til anvendelse.

Spørsmålet blir om unntaksbestemmelsen også kommer til anvendelse ved valg av medlemmer til øvrige utvalg/komiteer i Ringerike kommune. Hovedkomiteen for Miljø og areal har hjemmel i kommuneloven § 10. Dette er en komite som kommunestyret når som helst kan omorganisere eller nedlegge. Komiteen er derfor ikke et arbeidsutvalg for KS. Hovedregelen om kjønnsmessig balanse i kommuneloven § 36 nr. 2 kommer derfor til anvendelse.

Når det gjelder Kontrollutvalget er dette hjemlet i kommuneloven § 77 nr. 1. Dette utvalget er ikke et arbeidsutvalg for KS og utvalget skal etter lov ikke bare bestå av medlemmer av KS. Kravet om kjønnsmessig balanse etter kommuneloven § 36 nr. 2 kommer derfor til anvendelse. Dette fremkommer også klart fra et skriv som er sendt kommunene fra Forum for kontroll og tilsyn (FKT), se vedlegg.

### **Rådmannens vurdering**

Dersom et folkevalgt organ trer i funksjon med ulovlig sammensetning, vil utgangspunktet og hovedregelen være at vedtak som treffes er ugyldig. Kontrollutvalget og Hovedkomite for Miljø og areal må derfor velges på nytt. I Kontrollutvalget skal hvert kjønn være representert med minst to medlemmer. I Hovedkomite for Miljø og areal skal hvert kjønn være representert med minst fire medlemmer.

Dersom kravet om kjønnsmessig balanse ikke kan oppfylles ved forholdsvalg kan KS i stedet vedta at valgene skal gjennomføres som avtalevalg etter bestemmelsene i kommuneloven § 38 a. Det skal da utarbeides en innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer til organet. Listen må da som helhet oppfylle kravene til kjønnsmessig balanse som er oppstilt i § 36 nr. 2. Ved valgoppgjøret rykker representanter for et underrepresentert kjønn opp så langt det er nødvendig for å oppfylle lovens krav.

### **Vedlegg**

Skriv fra Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT).

### **Lenker**



Vedlegg med stjerne og lenker er tilleggsinformasjon og trykkes ikke i papirversjon. De foreligger på Ipad og kommunens internettsider. Kontakt servicetorget ved behov for papirutskrift.

Ringerike kommune, 19.10.2015

Tore Isaksen  
rådmann

saksbehandler: Rune Erstad



FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN



Til

- Kommunene
- Fylkeskommunene

**Att.:** Ordfører / fylkesordfører  
Rådmann / fylkesrådmann  
Kontrollutvalget  
Saksansvarlig valgteknisk forberedelse  
Ev. videresending til representanter for valglistene til kommune- og fylkestingsvalget

## Valg av kontrollutvalg for perioden 2015–2019

**Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT)** er en interesseorganisasjon for kontrollutvalgene i norske kommuner og fylkeskommuner og sekretariatene deres.  
(Kontaktinformasjon: [www.fkt.no](http://www.fkt.no) | [fkt@fkt.no](mailto:fkt@fkt.no) | 403 90 775)

**Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)** er en interesseorganisasjon for alle som arbeider med revisjon av kommunal virksomhet og sekretærfunksjonen for kontrollutvalg.  
(Kontaktinformasjon: [www.nkrf.no](http://www.nkrf.no) | [post@nkrf.no](mailto:post@nkrf.no) | 23 23 97 00)

Kontrollutvalget er ett av de få lovfestede utvalgene i kommunen/fylkeskommunen. Kontrollutvalget er blitt et stadig mer sentralt utvalg, ikke minst på grunn av økt fokus på forvaltningsrevisjon og selskapskontroll som tillegg til finansiell revisjon. Det gjør også at kommunestyrene prioriterer utvalget høyere nå enn før. FKT og NKRF ser det som en naturlig og gledelig utvikling.

Utvalget er ellers spesielt mht. hvem som kan velges. Vi fikk både i 2007 og i 2011 mange meldinger om feil ved valg av kontrollutvalg, og vi vil derfor gi noen råd og innspill før nytt utvalg skal velges i 2015. Vi vil også peke på noen aktuelle lovklarer og dokumenter:

- Kommuneloven §§ 77–80
- Forskrift om kontrollutvalg
- KR D, rapport: "85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane", av des. 2009
- "Kontrollutvalgsboken, om kontrollutvalgets rolle og oppgaver", av febr. 2011 (en oppdatert utgave kommer senere i høst)
- Rapporten «Evaluering av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat», KMD desember 2014

### Valg av kontrollutvalg i det konstituerende møtet

Minst ett av medlemmene i kontrollutvalget skal være medlem av kommunestyret eller fylkestinget. Vi minner om at det nå er lovfestet at kontrollutvalget skal velges på det konstituerende møtet, etter valg av formannskap/fylkesutvalg, ordfører/fylkesordfører og varaordfører/fylkesvaraordfører, jf. koml. § 17 nr. 2 (og nr. 3).

### Antall medlemmer i kontrollutvalget

Lovkravet er at det skal være minst 3 medlemmer i kontrollutvalget. Vi anbefaler at kommunene velger minst 5 medlemmer inn i kontrollutvalget. Det er vår oppfatning at det er en helt annen

dynamikk i kontrollutvalg med 5 fremfor 3 medlemmer. Fem medlemmer i utvalget bidrar til bedre debatt og bredere kompetanse i utvalget. Med 3 medlemmer vil utvalget dessuten være svært sårbart ved forfall til møter.

### **Hvem kan ikke velges inn i kontrollutvalget?**

Kommuneloven § 77 nr. 2 viser hvem som ikke kan velges inn i kontrollutvalget:

*"2. Utelukket fra valg er ordfører, fylkesordfører, varaordfører, medlem og varamedlem av formannskap og fylkesutvalg, medlem og varamedlem av kommunal eller fylkeskommunal nemnd med beslutningsmyndighet, medlem av kommuneråd eller fylkesråd, medlem og varamedlem av kommunestyrekomité og fylkestingskomité etter § 10 a og ansatte i kommunen eller fylkeskommunen."*

Videre er det i § 14 nr. 1 b sagt dette om hvem som er utelukket til å kunne velges inn i kontrollutvalget:

*«b) Utelukket fra valg er fylkesmannen, assisterende fylkesmann, og den som i vedkommende kommune eller fylkeskommune er administrasjonssjef eller dennes stedfortreder, er sekretær for kommunestyret eller fylkestinget, er leder av forvaltningsgren, har ansvaret for regnskapsfunksjonen i kommunen eller fylkeskommunen, eller foretar revisjon for kommunen eller fylkeskommunen. Leder av enkeltstående virksomheter er likevel ikke utelukket fra valg. I kommuner og fylkeskommuner med parlamentarisk styreform er ansatte i sekretariatet til rådet som har fått myndighet delegert fra rådet, ikke valgbare.»*

### **Noen det er uheldig å velge inn i kontrollutvalget?**

Vi vil peke på noen uheldige rollekombinasjoner som kommunene og fylkeskommunene kan styre klar ved å velge andre personer til kontrollutvalget:

- Kontrollutvalget har et "påse-ansvar" overfor revisjonen, jf. koml. § 77 nr. 4. Vi synes således det er uheldig om kontrollutvalgsmedlemmer samtidig sitter i styret for interkommunale revisjonssamarbeid.
- Kontrollutvalget innstiller i plan for selskapskontroll, og påvirker i stor grad hvilke selskap det skal gjennomføres selskapskontroll i. Kontrollutvalgsmedlemmer som har styreverv i eller har ledende stilling i et av de samme selskapene, er inhabile og skal fratre når utvalget behandler saker vedrørende det aktuelle selskapet, jf. fvl. § 6 første ledd e). Vi mener kommunen unngår rollekonflikter ved å velge andre enn medlemmer av kontrollutvalget inn i selskapsstyret. Dette er et råd for alle selskap der kommunen har eierandeler, men er viktigere jo større det kommunale eierskapet er.

### **Skal «opposisjonen» ha lederen i kontrollutvalget?**

Det er ikke noe lovkrav at opposisjonen skal ha lederen i kontrollutvalget, men det er mange kommuner som har valgt å ta det inn i kommunalt reglement. I KMD sin «Evaluering av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat» fra 2014 går det frem at 74 % av kontrollutvalgslederne kom fra opposisjonen i 2012 mens det tilsvarende tallet for fylkeskommunene var 94 %.

For å ivareta kontrollutvalgets legitimitet anbefaler vi at lederen av utvalget velges fra et parti som tilhører «opposisjonen» i kommunestyret.

### **Varaordning**

Ved valg av vararepresentanter til kontrollutvalget er det vanlig å benytte forholdsvalg, jf. bl.a. kommuneloven § 37 om forholdsvalg.

En bør være oppmerksom på at en felles varamannsliste vil gjøre kontrollutvalget mindre sårbart ved forfall. Da vil det som regel være samme person som stiller i de møtene det er behov for vara. Det er i tilfelle en forutsetning at kommunestyret/fylkestinget gjør enstemmig vedtak. Reglene for dette går fram av kommuneloven § 38a-Avtalevalg.

### Kjønnsmessig sammensetting

Kommunelovens regler om kjønnsmessig balanse gjelder også for kontrollutvalget.

### Anbefalinger / oppsummering

1. Husk at kontrollutvalget skal velges på konstituerende møte som første utvalg etter formannskap/fylkesutvalg
2. Sats på et kontrollutvalg med minst 5 medlemmer
3. Husk at minst ett av medlemmene i kontrollutvalget skal velges blant kommunestyre-/fylkestingsmedlemmene
4. Kommunens egne ansatte (uavhengig av stillingsbrøk) er ikke valgbare til kontrollutvalget. Dette gjelder også som varamedlem.
5. Unngå å velge kontrollutvalget sine medlemmer inn i styret i revisjonsselskap
6. Unngå å velge ledere eller styremedlemmer i selskap der kommunen har eierdeler inn i kontrollutvalget
7. ~~Vurder å innføre varaordning i rekkefølge~~

Til orientering viser vi også til rundskriv H-12/15 Val av formannskap/fylkesutvalg, ordfører/fylkesordfører, varaordfører m.m. av 3. september 2015 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

### Godt valg!

FKT og NKRF ønsker kommuner og fylkeskommuner lykke til med valg av kontrollutvalg for perioden 2015-19.

Kontrollutvalget er et lovfestet og viktig utvalg i kommunen, som fortjener dyktige medlemmer.

Vi er tilgjengelige for spørsmål som måtte dukke opp i forbindelse med valg av kontrollutvalg.

Med hilsen

Per Rune Vereide (s)  
Styreleder FKT

Per Olav Nilsen (s)  
Styreleder NKRF

Kopi: Kommunal- og moderniseringsdepartementet og KS

**Merknad [BB1]: UTGÅR**  
Vi er i ettertid blitt oppmerksom på at KMD i rundskriv H-12/15 (se side 11-12) skriver at «ei ordning der ein gjennomfører avtaleval med ei felles vararepresentantliste for heile organet ikkje vil vere i samsvar med reglane i lova § 38 a».

**Merknad [BB2]: UTGÅR**  
Jf. merknad foran.



# Saksprotokoll

---

Arkivsaksnr.: 15/8734-2

Arkiv: 033

---

**Sak:** 11/15

Valg til KS Fylkesmøte

**Vedtak i Valgmemnda:**

Etter forslag fra ordfører ble det nedsatt et arbeidsutvalg bestående av gruppelederne fra alle partiene. Disse kommer med forslag til vedtak/nye lister i god tid før valgmemndas og kommunestyrets møte 29. oktober.

Arbeidsgruppens møte blir **fredag 23.10.15 kl. 15.15.**

**Behandling i Valgmemnda 20.10.2015:**

Etter forslag fra ordfører ble det nedsatt et arbeidsutvalg bestående av gruppelederne fra alle partiene. Disse kommer med forslag til vedtak/nye lister i god tid før valgmemndas og kommunestyrets møte 29. oktober.

Arbeidsgruppens møte blir **fredag 23.10.15 kl. 15.15.**

# SAKSFRAMLEGG

Valgnemnda  
Kommunestyret

---

Arkivsaksnr.: 15/8734-1

Arkiv: 033

---

## Valg til KS Fylkesmøte

### Forslag til vedtak:

**::: Sett inn forslag til vedtak under denne linja ↓**

Valgnemnda foreslår følgende representanter og vararepresentanter til Kommunenes Sentralforbunds Fylkesmøte for perioden 2015 -2019:

#### Representanter

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

#### Vararepresentanter

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....

**::: Sett inn forslag til vedtak over denne linja ↑**

**... Sett inn saksutredningen, vurderingen og saksdokumentene under denne linja ↓**

### Innledning / bakgrunn

Kommunestyret skal velge representanter og vararepresentanter til Kommunenes Sentralforbunds Fylkesmøte. Ifølge Kommunenes Sentralforbund sine vedtekter § 12, velger hver kommune sine representanter med varamedlemmer på bakgrunn av folketallet pr. 1. januar det år valg til kommunestyret avholdes. Kommunens representanter velges blant de faste kommunestyrerepresentanter. Ordfører bør være blant representantene. Videre

bør det velges like mange vararepresentanter som representanter pluss to ekstra (for hvert parti/gruppering).

Innbyggertallet i Ringerike kommune tilsier at det skal velges 4 representanter og 6 vararepresentanter.

### **Rådmannens vurdering**

Ifølge vedtektene kan valg til Kommunenes Sentralforbund sine organer kreves fremmet som forholdstallsvalg. Videre skal hvert kjønn, ved alle valg, være representert med minst 40 % av medlemmene.

Ringerike kommune, 19.10.2015

Tore Isaksen  
rådmann

saksbehandler: Rune Erstad

... [Sett inn saksutredningen, vurderingen og saksdokumentene over denne linja](#) ↑